

UDÁLOST MĚSÍCE

PLUS – MINUS SOUČASNÉ SLOVENSKÉ UMĚNÍ ZE SBÍREK GALERIE MĚSTA BRATISLAVY

V Oblastní galerii Liberec je až do 6. ledna 2019 k vidění výstava současného slovenského umění ze sbírek Galerie města Bratislavy. Výstava s názvem PLUS – MINUS představuje slovenské vizuální umění za posledních dvacet pět let. Přehlídku, která je největší výstavou svého druhu v českém prostředí, doprovází katalog a bohatý program pro dospělé a děti.

Výstava patří k akcím Roku republiky. Její kurátorky Zuzana Štěpanovičová z Oblastní galerie Liberec a Zsófia Kiss-Szemán z Galerie města Bratislavy nechtěly nostalgicky vzpomínat na rok 1918, ale ukázat něco jiného. Proto prezentují díla ze sbírek Galerie města Bratislavy, se kterou liberecká galerie navázala partnerství již v roce 2011.

Záměrem je prostřednictvím vystavených děl ukázat nejdůležitější vývojové tendence výtvarného umění, které rozhodujícím způsobem určují charakter uměleckého dění na Slovensku od konce 20. století dodnes. Výstava je umístěna ve všech výstavních prostorách 2. podzemního podlaží Oblastní galerie Liberec. Jedná se o tradiční i nová výtvarná média v širokém spektru odvětví – obrazy, kresby, grafiky, plastiky, instalace, videoart, světelné umění, autorské knihy ad. ze sbírek Galerie města Bratislavy, která vedle Slovenské národní galerie v Bratislavě patří v oblasti akvizic k neaktivnějším slovenským

galeriím. V uplynulém čtvrtstoletí získala ze sledovaného období 1993–2018 více než 1 000 sbírkových předmětů.

Přípraven je také doprovodný program, a to Víkendová dílna pro veřejnost dne 10. 11. od 10.00 a od 13.00 hodin, nebo komentované prohlídky vedené kurátorkou výstavy Zsófia Kiss-Szemán dne 29. 11. od 10.30 do 12.00 hodin a od 17.00 do 18.15 hodin.

Nad výstavou, která je přístupná v běžné otevírací době Oblastní galerie Liberec, převzal záštitu Slovenský institut v Praze, hejtmán Libereckého kraje Martin Půta a členka Rady Libereckého kraje Květa Vinklátová. Více informací na www.ogl.cz. ←

Text: Květa Šírová

*Foto: výtvarné dílo Seven Glasses od Marka Blaža z roku 2008, kombinovaná technika, plátno, 135 × 200 cm (výřez)
Foto: Galerie města Bratislavy (Peter Homola)*

NA KRAJI

VÝSTAVA 100 LET V BÍLÉM PLÁŠTI

Ve vestibulu Krajského úřadu Libereckého kraje bude v pondělí 5. 11. v 15 hodin zahájena výstava s názvem 100 let v bílém plášti. Výstava umožní návštěvníkům nahlédnout jednak do vývoje známých i v současné době již neexistujících zdravotnických zařízení v Libereckém kraji a zprostředkuje exkurzi do historie v podobě ukázky dochovaných nástrojů či pomůcek používaných k léčení a ošetřování nemocných. Návštěvníci uvidí panely s obrazovým a textovým materiálem o zdravotnických zařízeních v kraji včetně lázeňských, historickou uniformu lékaře a zdravotní sestry nebo zdravotnické předměty zapůjčené z krajských nemocnic a léceben. Výstava se bude konat pod záštitou MUDr. Přemysla Sobotky do 30. 11. 2018.

DNY GIS

Již osmnáctým rokem se budou ve dnech 12.–14. listopadu 2018 v prostorách budovy G Technické univerzity v Liberci konat Dny GIS. Třídenní program bude tradičně věnován žákům základních a středních škol, víceletých gymnázií a vysokých škol. Žáci a studenti se tak mohou seznámit s geografickým informačním systémem, a to formou interaktivních stanovišť, posterů a zajímavých přednášek. Pro jednotlivce i týmy žáků základních, středních i vysokých škol je vyhlášena výtvarná soutěž na téma „STO LET NA MAPÁCH NAŠÍ REPUBLIKY“. Již tradičně na této akci spolupracují Technická univerzita v Liberci, Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje, Liberecký kraj, Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, Statutární město Liberec a další přidružené organizace. Po celou dobu konání akce jsou Dny GIS přístupné zdarma a otevřeny i pro veřejnost. Podrobné informace o programu jsou na www.dnygis.cz.

ŽENOU REGIONU PRO LIBERECKÝ KRAJ JE EVA RYDVAL

Vítězkou 9. ročníku soutěže a novou držitelkou prestižního ocenění Žena regionu se v Libereckém kraji stala Eva Rydval, ředitelka mateřské školy a zastupitelka obce Rádlo. V hlasování veřejnosti obdržela nejvíce hlasů, a to v konkurenci dalších devíti nominovaných aktivních žen kraje. Regionální vítězka postoupila do národního kola, kde vítězí ta z krajských vítězek, která v hlasování veřejnosti obdržela absolutně nejvyšší počet hlasů.

DEVATENÁCT NOVÝCH VOZŮ PRO LIBERECKOU ZÁCHRANKU

Liberečtí záchranáři převzali do užívání devatenáct nových vozů. Do flotily

krajské příspěvkové organizace tak přibýlo deset vozidel značky Mercedes-Benz Sprinter. ZZS LK tak disponuje celkem třiceti vozidly této značky. Sanitky mají nejmodernější výbavu a budou také splňovat požadavky zaměstnanců záchranné služby, kteří měli možnost připomínkovat zadávací dokumentaci. Do vozového parku záchranky přibýly ještě čtyři vozy Škoda Kodiaq a nové jsou i některé referenční vozy, čtyři Škody Rapid a jedna Škoda Octavia. Na nákup vozidel v celkové hodnotě 41,5 milionu korun přispěl ze svého rozpočtu částkou 28 280 000 korun Liberecký kraj. ZZS LK uhradila přes 13 milionů korun z vlastního fondu investic. Stará auta, která záchranka nahrazuje, budou po důkladném technickém servisu nadále sloužit jako záložní vozidla.

DĚTI MALOVALY JEŠTĚD

Liberecký kraj v rámci oslav 45. výročí horského hotelu a televizního vysílače Ještěd vyhlásil výtvarnou soutěž pro děti do 15 let. Do soutěže se přihlásilo 60 dětí a tři dětské kolektivy. Soutěž probíhala ve třech kategoriích (do 6 let, do 11 let a do 15 let). Odborná porota z krásných výtvarných děl v každé kategorii vybrala tři výherce a ještě zvlášť ocenila kolektivní práce – koláže a papírový model Ještědu. V kategorii do 6 let zvítězila Michaela Kaprálková. V kategorii do 11 let byla nejspěšnější Barbora Lipenská a kategorii do 15 let vyhrála Lucie Vladárová. Mimo tyto tři kategorie byly oceněny také kolektivní práce – koláže a papírový model Ještědu, na kterém společně pracovaly školní družiny ZŠ Mníšek a ZŠ U Školy, a Mateřské školky Matoušova, třída Berušek. Všem výhercům gratulujeme.

ŠESTÝ PLES DÁRCŮ KRVE

V historickém sálu kulturního centra Hotel Praha v Jablonci nad Nisou se v sobotu 17. listopadu od 20 hodin koná již šestý benefiční ples Českého červeného kříže pro dárcce krve. Na akci, pod záštitou hejtmána Libereckého kraje Martina Půty, zahraje k tanci a poslechu kapela SKY WAY a vystoupí tanečnice Pole dance. Večerem provází Lucie Furstová. Vstupenky lze zakoupit pouze v sídle Oblastního spolku ČČK Jablonec, pro dárcce krve je připravena sleva na vstupném a držitelé zlatých křížů mají vstup po vyzvednutí vstupenek zdarma. ←

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ

K VĚCI

Co se Vám vybaví, když se řekne Slovensko, v souvislosti s rozdělením republik?

MICHAEL CANOV (SLK)

Smutek. Já osobně jsem se cítil vždy Čechoslovákem a cítit se jím budu až do smrti. Československo by bylo silnější, než jsou samostatné Česko a Slovensko. Ve sportu se to názorně projevuje dnes a denně. Sním o tom, že se zase jednou spojíme.

JITKA VOLFOVÁ (ANO 2011)

Zkrácení naší hymny, která je krásná, ale přišla o její dynamickou část.

JAROMÍR BAXA (ZPLK)

Stříhání šablonek s obrysem Československa v hodinách vlastivědy.

JURAJ RANINEC (ODS)

Jako původem Slováka, žijícího 30 let v Čechách, mi bylo rozdělení společného státu líto. Přesto chápu, že Slováci chtěli mít vlastní stát a docílit poprvé v dějinách úplné nezávislosti a emancipace. Těší mě, že máme výborné vzájemné vztahy!

PAVEL SVOBODA (ČSSD)

Vybaví se mi písnička od Chinaski *Slovenský klín*, protože také já jsem „made in Czechoslovakia“. Je mi líto, že Tatry leží v cizí zemi. Ale i když jsme se každý vydali vlastní cestou, pořád jsme si v Evropě nejbližší. Co víc bychom si mohli přát?

RADOVAN VÍCH (SPD-SPO)

Rozdělení ČSFR bylo dlouhodobým završením úsilí Slováků po samostatnosti, což je z dnešního pohledu logické a správné. Tehdy mnozí z nás to takto neviděli.

PAVLÍNA NOVÁKOVÁ HRABÁLKOVÁ (KSČM)

Můj nejsilnější pocit je lítost. Mám na Slovensku řadu kamarádů a nesnášenlivost a nezkracené ambice několika politiků z nich nadělali přes noc cizince. Další důvod k lítosti spočívá v tom, že jsem byla hrdá na to, že patřím k národu, který dokáže tak dobře vycházet v jednom státu s jiným národem. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na liberecky-kraj.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1 | Kurátorky výstavy zleva Zuzana Štěpanovičová, Zsófia Kiss-Szemán u instalace Ilony Németh, funkční mechanické uličky vytvořené na způsob historické trestné uličky. Autorka se svým dílem zaobírá kolektivní vinou a trestem. Foto: Květa Šírová.

2 | Zsófia Kiss-Szemán u díla s názvem *Sytá knihovna* od Romana Ondáka, které představuje originálně ztvárněnou knihovnu slavných filozofických titulů. Foto: Vít Černý.

OSOBNOSTI KRAJE

ZSÓFIA KISS-SZEMÁN A ZUZANA ŠTĚPANOVİČOVÁ

Kurátorky Galerie města Bratislavy (Zsófia Kiss-Szemán) a Oblastní galerie Liberec (Zuzana Štěpanovičová) a autorky výstavy *PLUS – MINUS Současné slovenské umění ze sbírek Galerie města Bratislavy*.

Jak vznikla myšlenka uspořádat výstavu slovenských děl v Čechách a proč zrovna v Liberci?

Zuzana Štěpanovičová: První spolupráci s bratislavskou galerií jsme realizovali v roce 2012, kdy se liberecká galerie představila v Bratislavě výstavou s názvem *Nebe nad hlavou – Umělci Barbizonu*, na níž jsme prezentovali naši chloubu – díla 19. století s tématem zrodu moderní krajinomalby. Myšlenka spolupráce vydržela a dohodli jsme se, že bratislavská galerie bude zase vystavovat u nás. Vzhledem k tomu, že se blížilo 100. výročí založení Československa, uvažovali jsme o výstavě slovenského umění. Mohli jsme vybrat to starší, ale nakonec jsme se rozhodli, že pro návštěvníky bude zajímavější spíše současné umění a vybrali jsme období 1993–2018.

Proč jste vybrali zrovna toto období?

Zuzana Štěpanovičová: Současné slovenské umění je velmi bohaté, co se týče počtu i kvality děl. Na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě studuje několik set studentů a jsou i další školy... Měly jsme potřebu připomenout, že po roce 1918, kdy vzniklo Československo, všichni, kdo nechtěli studovat v Budapešti, šli do Prahy a studovali tam. Slovenská moderna se tak etablovala v Praze ve dvacátých letech.

Zsófia Kiss-Szemán: Toto období jsme vybrali právě kvůli uváděné kontinuitě. Velmi úzký vztah mezi českým a slovenským uměním přirozeně zanikl po rozdělení republik v roce 1993. Ztratil se kontakt mezi národy, proto jsme vybrali právě novodobé umění od roku 1993. Chceme české veřejnosti

přiblížit slovenské umění po rozdělení republik a věříme, že to pro ni bude zajímavé.

Zuzana Štěpanovičová: Nejsme ale první, kdo přišel s touto myšlenkou. V roce 2016 se v Galerii Středočeského kraje v Kutné hoře uskutečnila výstava s názvem „XXL pohledů na současné slovenské umění“. Občas se taková aktivita zaznamená, ale není toho mnoho. Nicméně spolupráce našich národů na kulturním poli funguje, mnoho umělců ze Slovenska vystavuje v Čechách a jsou zváni k mnoha projektům. Rozhodně tu neexistuje žádná neprodyšná bariéra. Například v současné době v Praze vystavuje Ašot Haas.

Změnily se nějak trendy ve výtvarném umění od rozdělení republiky v roce 1993? Ovlivnilo to nějak samotné umělce?

Zsófia Kiss-Szemán: Rozhodně je to ovlivnilo, ale ne tolik rok 1993 jako rok 1989, kdy došlo k velké otevřenosti ve výtvarném světě. Jedná se o otevřenost hlavně mezi umělci samotnými. Došlo k jejich vzájemným kontaktům a projektům. Nemyslím si proto, že by došlo k nějaké globální změně, spíše u některých umělců se občas objeví slovenskost nebo symboly státnosti. Ale není to nijak obvyklé.

Zuzana Štěpanovičová: Je hodně českých sběratelů, kteří kupují díla slovenských malířů, nebo galeristů, kteří je vystavují. Slovenská díla se sem dostávají, ale pouze v úzce odborné sféře. V ní není oddělení národů vůbec patrné. Spíše ho vnímají lidé, kteří by rádi například častěji viděli v televizi slovenský film, reportáž o slovenském umělci atd. Proto jsme chtěli výstavou oslovit hlavně širokou veřejnost. Pro soukromé sběratele není problém komunikovat s umělci a vidět jejich díla, ale to už širokou veřejnost nezasáhne, proto i tato výstava.

Na jaké konkrétní dílo byste návštěvníky výstavy PLUS – MINUS současného

slovenského umění ze sbírek Galerie města Bratislavy pozvaly?

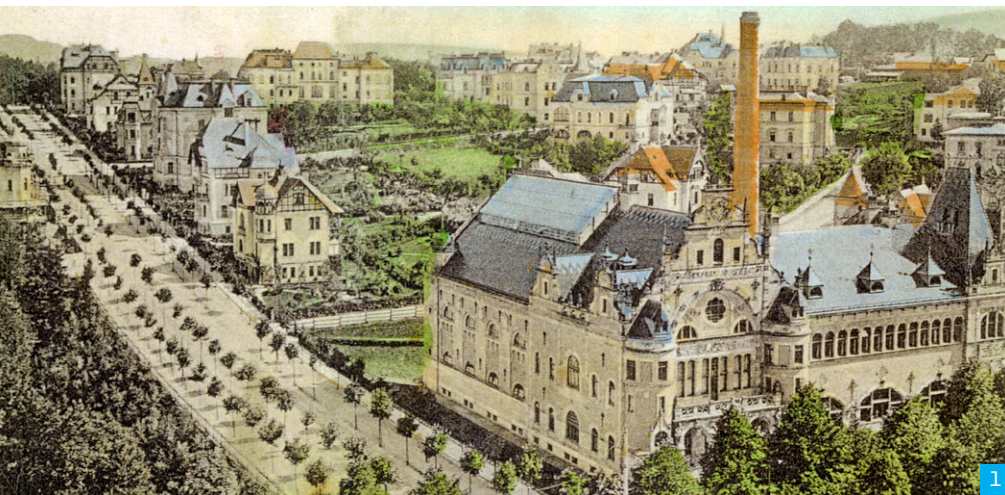
Zsófia Kiss-Szemán: Návštěvníky bych pozvala na celou výstavu. Je tu 48 autorů a 70 děl. Pro mě určitě není možné vybrat si jednoho autora. Jsou zde díla, která mi dala opravdu hodně. Jsou různorodá a věřím, že každý návštěvník si najde to, co mu bude vyhovovat, nad čím se zamyslí, co pro něj bude mimořádné. Některá díla jsou meditativní, expresivní, hravá či hyperrealistická. Jsou zde zastoupená různá média jako malba, objekt, grafika a její různé experimentální formy. Jsou to díla, která nutí k zamyšlení. Skrývá se za nimi příběh. Například impresionistické dílo od Andreje Dúbravského, kde se skrývá celá jeho životní filozofie. Je proto potřeba za jednotlivými díly hledat i myšlenkový svět jeho autora.

Zuzana Štěpanovičová: Souhlasím s tím, že kurátorský koncept byl vybírat různé projevy. Současná doba je charakteristická pluralitou, jak myšlení, tak všeho ostatního. Neříkáme, že jsou to ta nejlepší díla současného slovenského umění. Říkáme, že to jsou díla osobností, které mají za sebou důležitý vývoj. Jsou zde zastoupení jak starší, tak mladší umělci. V případě těch mladších věříme, že jejich výrazný tvůrčí potenciál bude pokračovat dál.

Zsófia Kiss-Szemán: Jsem ráda, že je zde i generační zastoupení. Od mladé zralé generace až po nejstarší generaci. Ze starších jsme vybrali takové, které i v pokročilém věku dokázali přinést ještě něco nového. Jsou to osobnosti, které formovaly slovenskou vizuální scénu za posledních 25 let.

Zuzana Štěpanovičová: Opravdu nás těší, že se zde objevují i starší umělci, protože se mnohdy jednalo o lidi, kteří měli zakázáno vystavovat a byli předešlým režimem i jinak omezovali. Přesto měli dostatek síly po roce 1990 ve svém umění pokračovat dál, a proto jsme je do výběru zařadily. ←

Autorka rozhovoru: Květa Šírová

1

KRAJEM

LIBEREC I – STARÉ MĚSTO

Liberecké Staré město byla luxusní rezidenční čtvrť, která navázala na reprezentativní vilovou zástavbu promenádní Masarykovy třídy. Její výstavba je úzce spjata s konáním Deutschböhmisches Ausstellung (Výstava českých Němců) v roce 1906, která vyvrcholila návštěvou císaře Františka Josefa I. dne 21. června 1906. Slavné vily zde stojí dodnes.

Městské lázně (dnešní Oblastní galerie Liberec) – po vzoru jiných měst toužili obyvatelé Liberce po lázních už koncem 19. století. Z podnětu liberecké spořitelny se podařilo záměr realizovat v letech 1900–1902. Ze soutěže vyšel vítězně návrh vídeňského architekta P. P. Branga, podle kterého dnešní budovu městských lázní postavil význačný liberecký stavitel A. Bürger. Na křižovatce dnešní Masarykovy a ulice Vítězné v hlubokém dolíku Jizerského potoka tedy vyrostly honosné lázně. Jejich novorenesanční architekturu vhodně doplnily dvě další stavby, Severočeské muzeum a budova Obchodní a živnostenské komory, které téměř současně vyrostly na protější straně vzniklé křižovatky ulic.

Vlastní vila Maxe Kühna – vila Maxe Kühna a jeho manželky Bertý je postavená v horní části Vrbovy ulice navazující na Vítěznou ulici nad libereckým muzeem. Inspirací pro stavbu vily byly Kühnovi liberecké klasicistní domy, které doplnil secesními prvky. Vila byla rozdělena do tří částí. V suterénu se nacházely sklepy nebo kotelna, v přízemí pak společenská část domu a podkroví bylo vyhrazeno pro privátní potřeby majitelů.

Vila Dr. Emila Tauscheho – byla postavena podle projektu Maxe Kühna a Heinricha Fanty v roce 1910 opět ve Vrbové ulici. V roce 1911 její stavbu realizovala stavební firma Adolfa Horna. Účelové řešení objektu bylo také pod vlivem místní pozdněbarokní a klasicistní architektury. I tento dům měl centrální halu s honosným schodištěm do patra, kam byly umístěny jednotlivé pokoje včetně zimní zahrady. Nový majitel F. Bienert si v roce 1925 nechal u domu postavit garáž libereckou stavební firmou Worf & Scheinpflug.

Strossova vila – postavená dle projektu Thilo Schodera na žádost obchodníka s textílem Franze Strosse je dodnes dominantou Husovy ulice. Stavbu provedl známý stavitel Adolf Bürger za pouhé dva roky (1923–1925). Vila je směsicí mnoha dobových architektonických proudů. Její podobnost s lodí je připisována přání Strossovy manželky, která si tak chtěla připomínat výletní plavby po Nilu. V roce 2000 byla vila rekonstruována pro administrativní účely Krajské hygienické stanice, která zde sídlí dodnes.

Vila továrníka Lenharta – byla postavena v letech 1931–1932 Ernstem Peukertem podle projektu Maxe Kühna. Jedná se o patrový dům ve svahu na místě někdejšího výstaviště z roku 1906 v Bendlově ulici. Kühn zde opustil jeho oblíbený honosný prostor vstupní haly a nahradil ho skromnou předsíní hned v zádveří. Odtud pak stoupalo schodiště do patra. Vila je postavena v tradicionalistickém slohu. ←

Text: Květa Šírová

- 1 | Radeckého třída – dnešní Vítězná ulice na pohlednici vydané kolem roku 1910. Archiv Romana Karpaše.
- 2 | V popředí ještě nezasypané údolí Jizerského potoka, kde byly později postaveny pavilony libereckých trhů. Fotografie z roku 1893. Foto: Fond Státního okresního archivu v Liberci.
- 3 | Vrbova ulice. Pohlednice vydaná roku 1920. Archiv Romana Karpaše.
- 4 | Muzeum a kasárny. Pohlednice z roku 1910, tisk Hermann Seibt, Míšeň. Archiv Romana Karpaše.
- 5 | Jeden z dodnes zachovaných domů Výstavy Německých Čech ve Fučíkové ulici 5, patřil firmě Johann Liebig. Reprodukce z výstavního katalogu z roku 1906. Archiv Romana Karpaše.

2

3

4

5

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČ: 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Šírová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 11/2018 vyšlo 1. listopadu 2018, uzávěrka byla 15. října 2018.

magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk